

Kampanja “epäamerikkalaisuutta” vastaan

Neuvostoliiton valtapiirin kasvu ja kommunismin leviäminen Euroopassa herätti Yhdysvalloissa epäilyksen, että kommunisteja oli päässyt yhteiskunnan ja median vaikutusvaltaisiin asemiin. Kongressin epäamerikkalaista toimintaa tutkiva valiokunta (House Un-American Activities Committee, HUAC) kuulusteli jo vuonna 1948 useita henkilöitä, ja parin vuoden kuluttua nuo kuulustelut kävivät sekä lukuisammiksi että entistä kiihkeämmiksi.

Heti alkuvaiheen kuulusteluissa vuonna 1948 herätti huomiota presidentti Rooseveltin lähipiiriin kuuluneen virkamiehen Alger Hissin syyttäminen kommunistien agentiksi. Tuolloin nuori kongressiedustaja Richard Nixon onnistui pitkien kuulustelujen aikana tuomaan esiin todisteita Hissiä vastaan, vaikka tämä edelleen kielsi syyllisyytensä. Nixon nousi tässä yhteydessä kuuluisuuteen.

Hissin tapausta käytettiin sisäpoliittisessa kamppailussa laajalti hyväksi osoittamaan Rooseveltin - Trumanin hallinnon pehmeiden Neuvostoliittoon nähden ja toisaalta uuden kovennetun asenteen tärkeyden. “Epäamerikkalaisuuden vastainen kampanja” sai pontta muutenkin tilanteen kiristymisen myötä vuosina 1949 - 1950. Tässä vaiheessa myös liittovaltion poliisi FBI ja etenkin sen johtaja J. Edgar Hoover liittyi aktiiviseen kommunistijahtiin. Saksalais-englantilaisen, Yhdysvalloissa työskennelleen ydinasetiedemiehen Klaus Fuchsin paljastuminen vakoojaksi lisäsi kampanjaan uuden ulottuvuuden. Rosenbergien pariskunnan vakoilujuttu edelleen vahvisti käsitystä, että tärkeissä tehtävissä työskenteli paljon pettureita.

Merkittäväntä oli lopulta epäamerikkalaisuuden paljastamisen ulottaminen mediaan sekä ulkoministeriön ja asevoimien piiriin. Tutkimuskomitean johtaja senaattori Joseph McCarthy esitti arvion, että ulkoministeriössä oli yli 200 kommunistia. Hän esitteli luetteloita, joissa sadoittain tunnettuja kansalaisia “paljastettiin” kommunisteiksi ja vaadittiin saapumaan komitean eteen tekemään tunnustuksen. Monet kieltäytyivät, mutta monet murtuivat jo pelkästä epäilystä. Vuosina 1951 - 1953 erotettiin yli 1500 virkamiestä kommunistiepäilyjen perusteella. Kirjastoista poistettiin samasta syystä 30 000 kirjaa.

Hollywood oli näyttävimpien syytösten keskipisteenä, vaikka sieltä löytyi myös kovin vastus kampanjaa kohtaan. Asevoimien johtokin joutui syytösten kohteeksi, mutta se alkoi jo olla useimmille amerikkalaisille liian kova väite. Presidentti Eisenhower kehotti hillitsemään kampanjointia, ja McCarthy erotettiin komiteasta. Kampanjan voima laantui 1950-luvun puolivälissä, mihin lienee vaikuttanut myös kansainvälisen politiikan “suojasään” alkaminen.

Lähteinä mm. Jeremy Isaacs - Taylor Downing, Cold War (1998), s. 107 - 116.